Park Kulturowy Stare Miasto

Raport z Konsultacji Społecznych projektu uchwały w sprawie utworzenia „Parku Kulturowego Stare Miasto" w Poznaniu

1 października – 15 listopada 2017 roku

SPIS TREŚCI:

I – Podstawa prawna i ogólne zapisy uchwały
II – Terminy i zakres konsultacji
III – Głos mieszkańców. Uwagi i pytania dotyczące uchwały
IV – Wystawa „W sercu miasta i ludzi"
V – Podsumowanie i wnioski końcowe

I – Podstawa prawna i ogólne zapisy uchwały

Między I października a I5 listopada 2017 roku Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków zorganizowało serię wydarzeń konsultacyjno – informacyjnych wokół uchwały powołującej „Park Kulturowy Stare Miasto" w Poznaniu. Podstawą prawną konsultacji były:

– Uchwała Nr XXVI/370/VII/2016 Rady Miasta Poznania z dnia I5 marca 2016 r. w sprawie zamiaru utworzenia parku kulturowego na terenie miasta Poznania pod nazwą „Park Kulturowy Stare Miasto" (zwana uchwałą intencyjną)

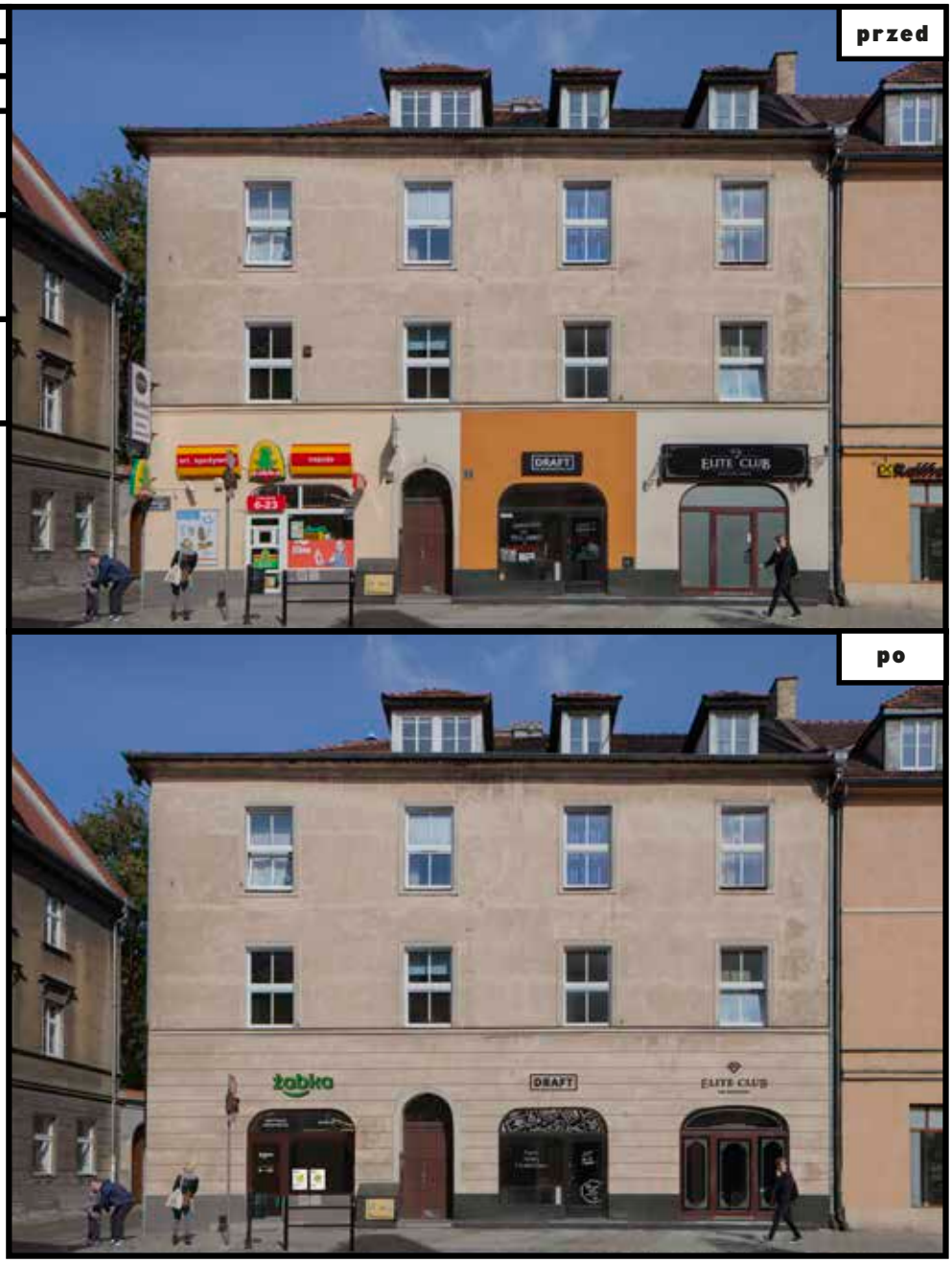
– Zarządzenie Nr 649/2017/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia I5 września 2017 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych, dotyczących utworzenia parku kulturowego na terenie Miasta Poznania pod nazwą „Park Kulturowy Stare Miasto".

Wspomniana uchwała określiła granice obszaru, dla którego miasto zamierza utworzyć Park Kulturowy. Obejmują one obszar ograniczony ulicami Garbary, Podgórna, Al. Marcinkowskiego, Solna, Małe Garbary. W/w Zarządzenie określiło termin i zakres planowanych konsultacji społecznych. Ich celem było zebranie opinii w zakresie planowanych zmian. Projekt uchwały, będący przedmiotem konsultacji społecznych, powstawał od 2015 roku pod kierunkiem Miejskiego Konserwatora Zabytków, w ramach działań międzywydziałowego zespołu do sprawy utworzenia „Parku Kulturowego Stare Miasto".

Konsultacje umożliwiły mieszkańcom partycypację w procesie kształtowania przestrzeni Starego Miasta oraz wyrażenie opinii wobec planów, dotyczących tej szczególnej części Poznania. Dzięki zebranym w czasie spotkań uwagom, opiniom i pytaniom mieszkańców, Miejski Konserwator Zabytków w Poznaniu przeanalizował zakres zaplanowanych zmian, a autorzy projektu przygotowali uchwałę w jej obecnym brzmieniu. Harmonogram prac nad projektem uchwały

Park Kulturowy Stare Miasto

zakłada, że Park Kulturowy Stare Miasto w Poznaniu zostanie utworzony w pierwszym kwartale 2018 roku, a mieszkańcy i staromiejscy przedsiębiorcy będą mieli rok, by dostosować się do jej zapisów. Uchwała docelowa będzie aktem prawa miejscowego i w tym zakresie, jako prawo, będzie porządkować już funkcjonujące zasady regulujące działalność usługową, handlową, reklamową czy remontową.

Dzięki uchwale możliwe będzie estetyczne uporządkowanie obszaru Starego Miasta, skuteczne rozwiązanie problemu reklamowej samowoli, określenie reguł jednolitego wyglądu ogródków gastronomicznych, miejsc prowadzenia handlu czy zasad renowacji budynków, znajdujących się na terenie Parku. Uchwała dotyczy zarówno staromiejskich przedsiębiorców, jak i mieszkańców (regulując m.in. kwestie montażu anten satelitarnych, klimatyzatorów czy przeprowadzania remontów na zewnątrz budynków).

Zapisy uchwały chronią dziedzictwo i historyczną zabudowę Poznania. Tworzą ujednolicone zasady estetyczne dla szyldów, określają harmonijny, estetyczny wygląd parasoli przed restauracjami, ograniczają agresywną wizualnie i dźwiękowo reklamę. Ponadto uregulowana zostaje kwestia ekspozycji witryn lokali staromiejskich oraz porządkowane są przepisy dotyczące remontów. To wszystko ma się przyczynić zarówno do poprawy jakości życia na Starym Mieście, jak i do zwiększenia jego atrakcyjności.

przed

po

przed

po

przed

po

II – Terminy i zakres konsultacji

Wstępne spotkanie informacyjne, prezentujące założenia do uchwały, odbyło się 20 czerwca 2017 roku. Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wnioski do projektu uchwały były zbierane od 21 czerwca do 14 lipca. Równocześnie projekt ten został upubliczniony w Biuletynie Informacji Publicznej, w zakładce Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków. Przedłożone wnioski stały się podstawą do wprowadzenia korekt zapisów.
Po tych korektach, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w październiku i listopadzie 2017 roku przeprowadziło cykl spotkań konsultacyjnych:

Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbyło się **17 października 2017 roku o godzinie 17:30** w budynku Urzędu Miasta, na placu Kolegiackim 17, Miało ono przede wszystkim charakter informacyjny. Podczas spotkania przedstawicielki zespołu pracującego nad projektem Uchwały, tj. Miejski Konserwator Zabytków Pani Joanna Bielawska-Pałczyńska, zastępca Dyrektora – Pani Magdalena Kostencka-Burek, Kierownik Oddziału Ochrony Zabytków Nieruchomych Pani Agnieszka Jakubowska oraz Pani Aleksandra Dolczewska, wprowadziły uczestników spotkania w istotę zagadnień uchwały. Na koniec nastąpiła dyskusja moderowana przez Pani Ewę Zielińską.

W spotkaniu wzięły udział osoby już aktywne w środowisku lokalnym – między innymi przedstawicielki i przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miasta, instytucji miejskich, firmy reklamowej. Ze względu na nieliczny udział osób, których w największym stopniu będą dotyczyły zapisy uchwały, czyli lokalnych przedsiębiorców, dyskusja potoczyła się w kierunku pomysłów na dotarcie do tej grupy w sytuacji, gdy wykorzystane do tej pory kanały informacyjne nie przyniosły zadowalającego rezultatu.

Drugie spotkanie odbyło się 21 października 2017 roku w Galerii Miejskiej Arsenał i miało formułę warsztatową. Pracowano w dwóch turach, trwających od 10:00 do 13:00 i od 14:00 do 17:00. Uczestnicy, po krótkim wprowadzeniu organizatorów w podstawowe regulacje, zmierzyli się z materią uchwały, przekładając jej zapisy na język projektowy. Ich zadaniem było zaprojektowanie witryny dla wylosowanego typu działalności, na przykład baru, sklepu zoologicznego, czy zegarmistrza, z wykorzystaniem wszystkich elementów witryny „zleconych przez klienta", czyli spisanych na wylosowanej karcie. Zadanie utrudniali prowadzący, wcielając się w klientów, którzy wymagali rozwiązań stojących w sprzeczności z wymogami uchwały. Na koniec autorzy prezentowali swoje projekty, a reprezentantki Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków komentowały ich zgodność z uchwałą. Warsztaty, mimo swobodnej formy, przyniosły wiele spostrzeżeń dotyczących uchwały. Partnerem warsztatu było Towarzystwo Krajoznawcze „Krajobraz".

W weekend **4–5 listopada przy Galerii Miejskiej Arsenał stanął punkt konsultacyjny**, przy którym mieszkańcy mogli zapoznać się z najważniejszymi założeniami uchwały oraz otrzymywali zaproszenia na spotkanie 6 listopada. Istotnym elementem działań promocyjnych był spacer po Starym Rynku, prowadzony przez przedstawicielki Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków, które w opowieści o architekturze i przestrzeni tej części Poznania odnosiły się także do zapisów uchwały i do pozytywnych zmian, jakie ona przyniesie.

Kolejne spotkanie konsultacyjne odbyło się **6 listopada 2017 roku o godz. 17:00 w Galerii Miejskiej Arsenał**. Dzięki uprzejmości Poznańskiej Estrady udało się dotrzeć z bezpośrednim zaproszeniem do staromiejskich restauratorów, którzy licznie, obok mieszkańców i innych rezydentów Starego Miasta i Poznania, pojawili się na spotkaniu. Ponownie zespół reprezentujący Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków wprowadził uczestników w najważniejsze założenia uchwały, następnie odbyła się dyskusja, moderowana przez Pana Filipa Schmidta. Dodatkowo na obszarze Starego Miasta trwały spotkania z mieszkańcami i rezydentami – przedstawiciele Towarzystwa Krajoznawczego Krajobraz odbywali rozmowy i spotkania, na podstawie których powstawała później wystawa poświęcona Staremu Miastu.

warsztaty

warsztaty

konsultacje

konsultacje

konsultacje

konsultacje

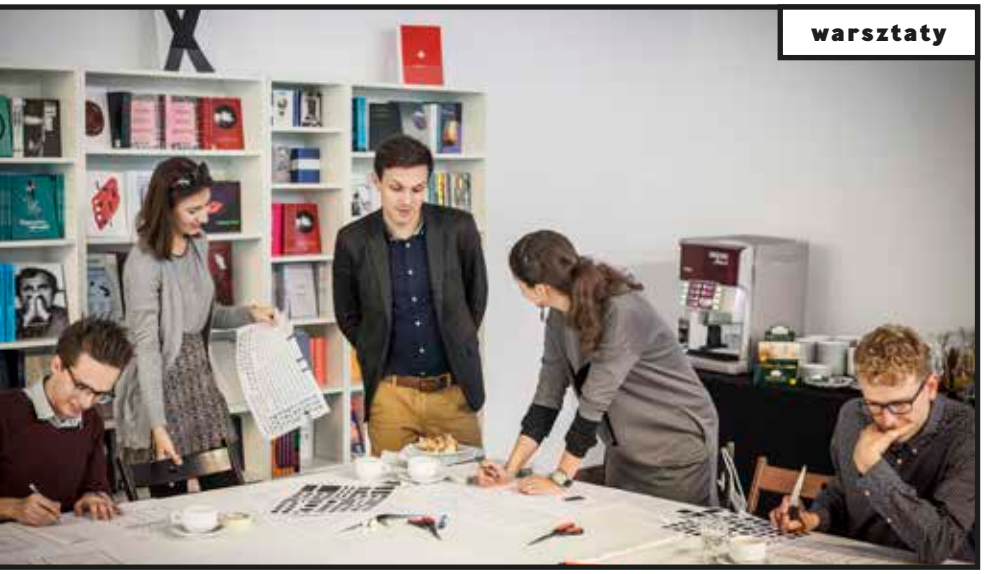
warsztaty

warsztaty

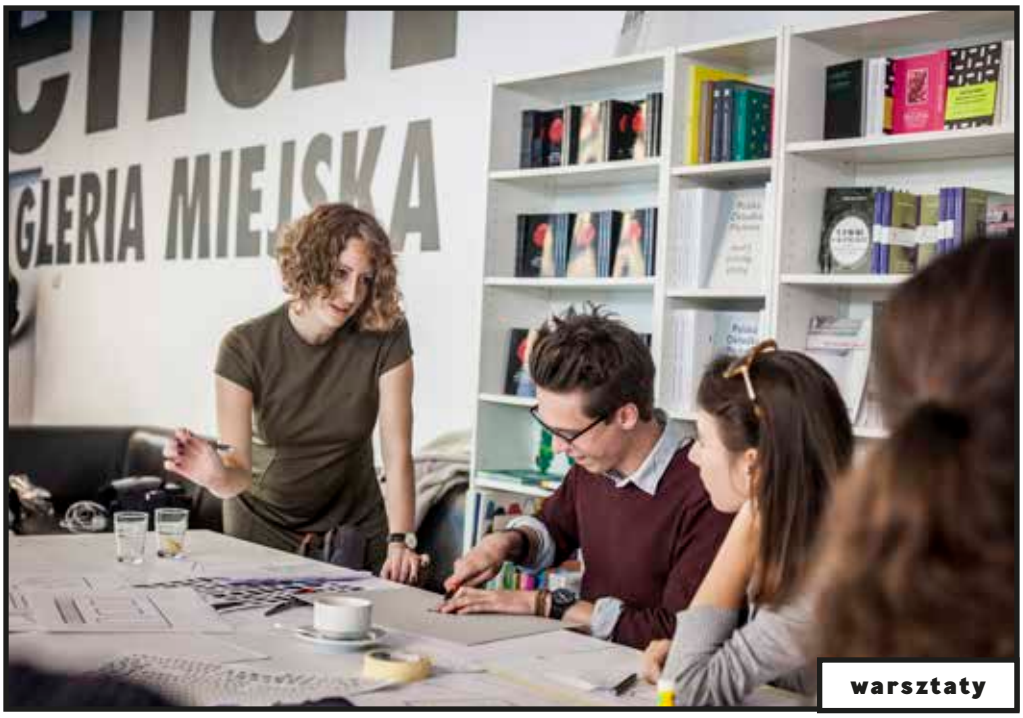
warsztaty

warsztaty

warsztaty

warsztaty

warsztaty

III – Głos mieszkańców. Uwagi i pytania dotyczące uchwały

W ramach przeprowadzonych działań konsultacyjnych, w dniach **1 października – 15 listopada 2017 r.** zbierano opinie i sugestie do projektu uchwały, który udostępniony został na stronie dedykowanej Parkowi Kulturowemu na portalu poznan.pl. Sugestie dotyczyły doprecyzowania zapisów bądź odpowiedzi na wątpliwości, czy dany problem w ogóle mieści się w jej ramach, czy też jest regulowany innymi dokumentami. Dodatkowo drogą elektroniczną wpłynęły maile z wnioskami i pytaniami od staromiejskich mieszkańców i przedsiębiorców.

Uwagi uczestników spotkań konsultacyjnych i warsztatów obejmowały kilka głównych obszarów tematycznych, związanych z uchwałą. Większość z nich odnosiła się do szyldów. Zapisy uchwały oraz ich praktyczne zastosowanie w znacznej części regulują kwestię eksponowania witryn i elewacji budynków.

Wśród pytań i uwag, dotyczących tej części uchwały, znalazły się takie, które wskazywały na:
– potrzebę doprecyzowania definicji samej witryny oraz wskazania, czy zapis reguluje łączne pokrycie powierzchni szklenia witryny,
– potrzebę doprecyzowania, w jaki sposób definiowana jest dopuszczalna kolorystyka,
– uwzględnienia możliwości malowania szyldów bezpośrednio na elewacji,
– potrzebę ochrony historycznych szyldów,
– potrzebę zakazu stosowania agresywnych, migających reklam, szyldów i innych audiowizualnych nośników,
– potrzebę zakazu oświetlania okien nieestetycznymi taśmami ledowymi,
– potrzebę doprecyzowania zapisu dotyczącego ujednolicenia kolorystyki elewacji tak, by jasne było, iż nie dotyczy on całej fasady budynku, a jedynie kondygnacji parteru.

Część zgłoszonych uwag została uwzględniona w uchwale:
– przepis § 8 ust. 1 pkt 6 otrzymał brzmienie: „6) tablic albo urządzeń reklamowych umieszczonych w witrynie lokalu usługowego na parterze po wewnętrznej stronie szyby o powierzchni nie większej niż 30% szklenia pojedynczego okna i w odległości od szyby nie mniejszej niż 0,1 m”,
– § 2 pkt 10 otrzymał brzmienie: „stonowane kolory – należy przez to rozumieć kolory, które nie mają intensywnej, wyrazistej barwy i wpisują się harmonijnie w otaczającą przestrzeń”,
– § 9 ust. 3 pkt 3a otrzymuje brzmienie: „materiały trwałe, wysokiej jakości: szkło, metal lub płyty kompozytowe imitujące metaloplastykę albo malowanie szyldu bezpośrednio na elewacji”,
– w § 9 ust. 1: „W zakresie ogólnych zasad lokalizacji szyldów ustala się:...” dodano pkt 4 w brzmieniu: „ochronę historycznych szyldów i napisów na elewacjach”,
– § 10 („Na terenie Parku zakazuje się:”) pkt 3 otrzymuje brzmienie: „szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych, w formie kasetonów podświetlonych światłem migającym, ekranów i urządzeń wyświetlających lub odtwarzających napisy, obrazy lub animacje, przy pomocy technologii: wizualnych, audiowizualnych oraz urządzeń nagłaśniających, z wyjątkiem stanowiących część zorganizowanych imprez, o których mowa w § 4 pkt 1 lit. b, o emisji skierowanej: a) w przestrzeń publiczną, b) na zewnątrz budynków, w przypadku instalowania ich po wewnętrznej stronie okien i witryn”,
– w § 12 ust. 5 dodano pkt 2 w brzmieniu: „zakaz stosowania taśm ledowych”,
– § 18 otrzymuje brzmienie: „ujednolicenie kolorystyki elewacji parteru, zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 3, o których mowa w niniejszej uchwale”.

W uchwale nie będą mogły zostać uwzględnione zmiany, które nie pozwalałyby na faktyczne ograniczenie działań reklamowych. Jedną z podniesionych kwestii były lokale, które do tej pory – ze względu np. na świadczone tam usługi wrażliwe (jak kosmetyczka, dentysta czy lekarz), oklejały całkowicie szyby tak, by z zewnątrz nie dało się zobaczyć wnętrza lokalu. W myśl uchwały podobne praktyki będą teraz niemożliwe.

Przedstawicielki Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków wskazywały także, które z wniosków

i uwag nie leżą w jego gestii. Dotyczyło to m.in. kwestii związanych z ochroną języka polskiego przy nadawaniu nazw staromiejskim biznesom, a także – faktu, iż uchwała musi być zgodna z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru. W związku z tym nie wszystkie zmiany w uchwale są możliwe, część z nich będzie mogła zostać zapisana dopiero w nowym planie. Ta ostatnia kwestia dotyczyła m.in. wniosku o zabudowę podcieni czy kwestii stosowania neonów.

Jedno z pytań dotyczyło okołowyborczej działalności reklamowej. W zakresie działań reklamowych uchwała zabrania rozdawania ulotek (z wyjątkiem działalności osób oprowadzających grupy turystyczne oraz zorganizowanych imprez). Pojawiło się jednak pytanie: czy ulotki wyborcze kwalifikują się jako działalność reklamowa? W tym miejscu należy wyjaśnić iż Kodeks wyborczy definiuje działalność propagowania w okresie wyborów jako agitację wyborczą i nie jest ona działalnością handlową, gastronomiczną ani usługową. W związku z tym uchwała o Parku Kulturowym nie odnosi się do kampanii wyborczej.

Kolejnym tematem podjętym przez uczestników konsultacji była sprawa terminów wyznaczonych na dostosowanie się do zapisów uchwały. Szczególną uwagę zwrócił termin ujednolicenia kolorystyki elewacji. W tym przypadku, wobec uzasadnionej konieczności etapowego przygotowania inwestycji przez takie jednostki jak np. Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych, w toku prac nad uchwałą przychylono się do propozycji wydłużenia czasu na ujednolicenie kolorystyki elewacji.

Ponadto tematem, podnoszonym przez niektórych właścicieli restauracji działających na Starym Rynku, była kwestia pozostawienia obowiązkowego, 2-metrowego przejścia na chodniku, między restauracją a ogródkiem (dotyczy to restauracji znajdujących się między ul. Wielką i Woźną, które nie mogą ustawiać ogródków na płycie Starego Rynku,). Zgłaszający uwagi podkreślali, że zmniejszenie ogródków gastronomicznych, spowodowane koniecznością zostawienia szerokiego na 2 metry przejścia, wiązać się będzie z konkretnymi stratami materialnymi. Wobec powyższego temat ten był ponownie szczegółowo rozpatrywany i wymagał dodatkowego przedyskutowania, już po zakończeniu konsultacji społecznych.

Podczas spotkań pojawiły się także pytania, nie mające charakteru uwag do samej uchwały, w tym:

– Niewątpliwie ważnym głosem był ten, dotyczący dostępności przestrzeni na Starym Mieście dla osób z trudnościami w poruszaniu się. Przywołano tu kwestę ogródków gastronomicznych, ustawianych na podestach, które stają się dodatkową barierą do pokonania. Obecnie miasto Poznań przystępuje do prac związanych z modernizacją płyty Rynku, co w konsekwencji przyczyni się do likwidacji wspomnianych barier.
– Pojawiło się pytanie o to, czy istnieje możliwość przekształcenia pojawiających się obecnie pawilonów i straganów w coś, co przypominałoby krakowskie sukiennice? W obecnym zagospodarowaniu płyty Starego Rynku nie ma miejsca na wprowadzenie tego typu rozwiązań. Staromiejski handel odbywa się w lokalach wzdłuż pierzei Rynku i w domkach budniczych, zaś poznańska Estrada pracuje też cały czas nad poprawą formy handlowania na straganach.
– Zadano także pytanie o to, czy uchwała zawiera ograniczenia sprzedaży alkoholu. Odpowiedź jest przecząca – żadne miasto, które przyjęło podobną uchwałę, nie ma takich przepisów. Taka próba została podjęta w Łodzi, ale była nieudana, ponieważ ograniczała swobodę działalności gospodarczej.
– Pojawił się postulat, by na miejskiej stronie internetowej utworzono zakładkę z najczęściej zadawanymi pytaniami dotyczącymi Parku Kulturowego, a także – porad, jak w praktyce należy dostosować się do zapisów uchwały. W odpowiedzi MKZ zapewnił, iż takie rozwiązanie jest przygotowywane i znajdzie się na stronie.
– Zauważono, iż próby dostosowania starych okien do dzisiejszych standardów cieplnych jest trudna, jeśli nie niemożliwa – co zatem z przypadkami, gdy chce się je wymienić? Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków rozpatruje indywidualnie każdy przypadek. Jeśli ma do czynienia z zabytkiem, stara się maksymalnie go chronić, rozważając wszystkie za i przeciw. Uchwała jedynie podkreśla i wzmacnia tę kwestię (§ 12 ust. 1).
– Indywidualną kwestią jest również ocieplanie ścian, np. cienkich ścian szczytowych oraz ewentualna konieczność wymiany istniejących płyt betonowych na chodnikach na materiał kamienny.
– Podkreślono, iż należy poprawić jakość organizowanych na płycie Starego Rynku jarmarków oraz stosowanie wobec nich tych samych zasad, co do innych przedsiębiorców – najemców lokali. Podobne głosy podnoszono już w poprzednich latach. Estrada zaprosiła na osobne spotkanie na 28 listopada, dotyczące modernizacji płyty Rynku. Od kilku lat trwa poprawianie oferty i estetyki jarmarków. Jeśli chodzi o sferę wizualną, odpowiada za nią organizator imprezy, w pierwszej kolejności potrzebna jest tu zgoda Plastyka Miejskiego. To on prowadzi rozmowy z konkretnymi podmiotami, ale nie ma narzędzi karania w przypadku stoisk nie spełniających ustaleń.
– Zadano także pytanie o kontynuację prac na Placu Kolegiackim. W odpowiedzi wyjaśniono, że trwają obecnie prace projektowe, pogłębione badania archeologiczne oraz szczegółowe uzgodnienia z gestorami sieci. Rozpoczęcie prac budowlanych planuje się na połowę 2018 r. Po ich zakończeniu rozpoczną się prace na płycie Rynku.
– Zgłoszono również konieczność uporządkowania podcieni na ul. Paderewskiego. Teren ten jest własnością prywatną o skomplikowanym stanie prawnym.

4 – Wystawa „W sercu miasta i ludzi”

W dniu 23 listopada o godz. 16:00 przy udziale Zastępcy Prezydenta – Pana Mariusza Wiśniewskiego i Miejskiego Konserwatora Zabytków – Pani Joanny Bielawskiej-Pałczyńskiej odsłonięto wystawę plenerową, poświęconą Staremu Miastu – jego przestrzeni oraz mieszkańcom, przedsiębiorcom i bywalcom. Wystawa stanęła w pasażu Jana Baptysty Quadro przy Galerii Miejskiej Arsenał.

Na wystawę składają się fotografie wyjątkowych dla Starego Miasta miejsc, wraz z opowieściami i historiami osób związanych życiem lub pracą z tą częścią Poznania.

Założeniem twórców wystawy było opowiedzenie wielowątkowej historii Starego Miasta, a bohaterami kolejnych plansz są: ulica Żydowska, Plac Wielkopolski i handlujący tam, często od kilkudziesięciu lat, kupcy, domki budnicze i skupiony wokół nich ruch turystyczny, Park Chopina i tamtejsi spacerowicze, ulica Wrocławska i Arsenał, ulica Kramarska czy wreszcie ulica Wodna, z jej prowadzonymi często od kilku pokoleń zakładami rzemieślniczymi.

Co ważne, w trakcie przygotowywania wystawy jej twórcy odbyli kilkadziesiąt spotkań i rozmów z poznaniakami. Spotkania te stały się także źródłem wiedzy o Starym Mieście i o tym, jak je widzą ludzie najsilniej z nim związani.

W ich opowieściach Stare Miasto to miejsce silnie określające tożsamość jego mieszkańców i bywalców. Dla kupców, handlarzy, restauratorów i rzemieślników z ulicy Wodnej czy z Placu Wielkopolskiego stanowi zasadniczy punkt odniesienia – są tu od kilkunastu, kilkudziesięciu lat, obserwują przemiany społeczne i przestrzenne, identyfikują się z nimi lub są wobec nich krytyczni. Mieszkańcy z Kramarskiej tęsknią za czasami, gdy było tu więcej stałych lokatorów, jednocześnie podkreślają, jak ważne jest dla nich Stare Miasto i dlaczego nie mogliby żyć nigdzie indziej. O tym, jak ważne dla Starego Miasta jest umacnianie lokalnej społeczności, mówią też właściciele kawiarni i restauracji z ulicy Żydowskiej. Spacerowicze, przechodnie, stali bywalcy Parku Chopina opowiadają, co przyciąga ich w te miejsca i na jakie zmiany jeszcze czekają. Poznaniacy patrzą na Arsenał, Wrocławską, domki budnicze i na całe Stare Miasto w sposób szczery, czasem krytyczny, a jednocześnie – często z otwartością na zmiany, które stają się udziałem tej części Poznania. Nie ma jednego spojrzenia na Stare Miasto – ile oczu, ile doświadczeń i wspomnień, tyle opinii i wizji przyszłości. Jedno łączy wszystkich rozmówców, których wypowiedzi złożyły się na wystawę – nikomu Stare Miasto nie jest obojętne.

Ul. Wodna
Rzemieślnicy

5 – Podsumowanie i wnioski końcowe

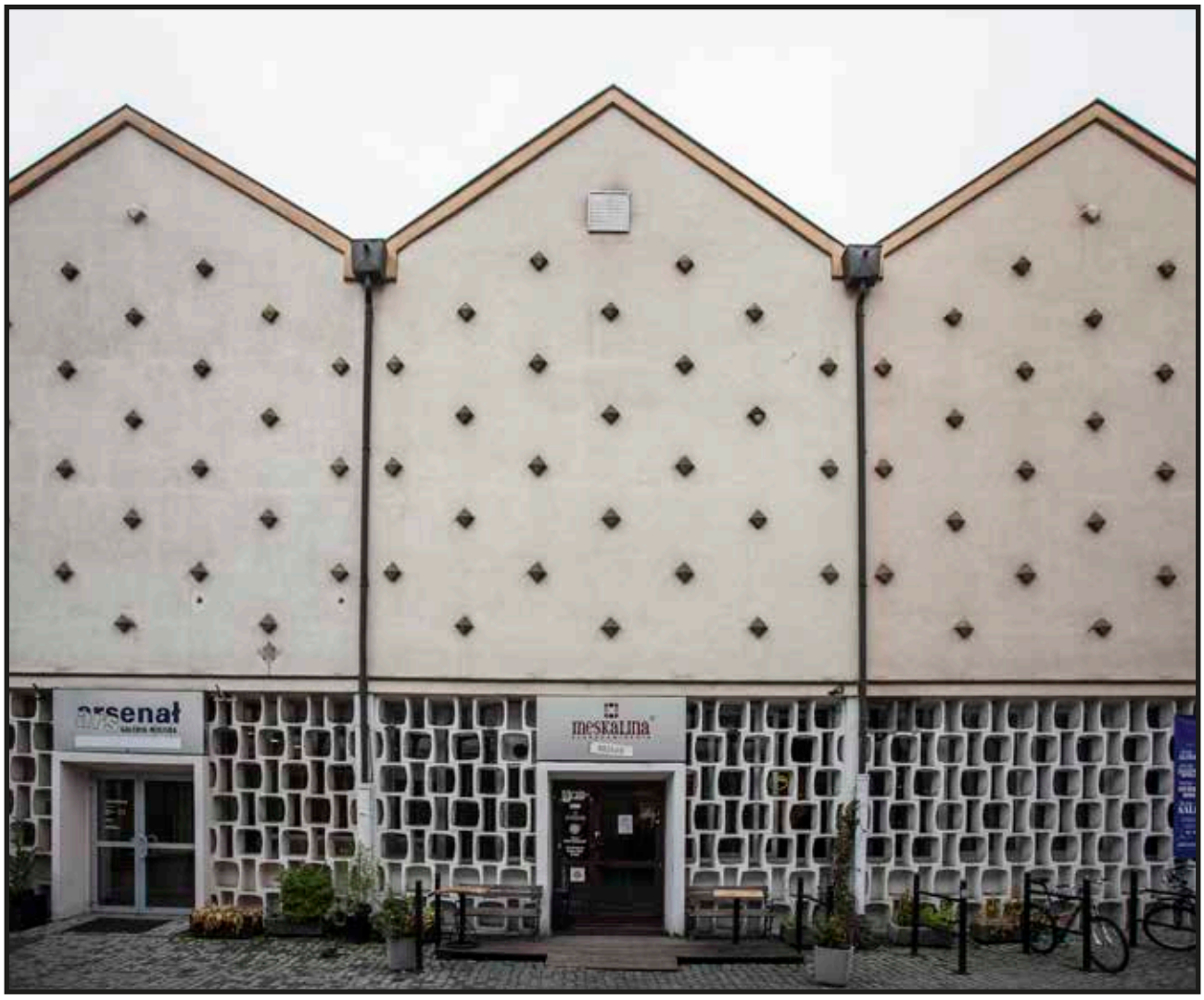
Przeprowadzone działania konsultacyjne pozwoliły z jednej strony na zapoznanie mieszkańców Poznania z planami dotyczącymi uchwały o utworzeniu Parku Kulturowego Stare Miasto, z drugiej – na przedyskutowanie z nimi jej zapisów, co znalazło swoje odzwierciedlenie w finalnej treści. Wysłuchane zostały głosy staromiejskich mieszkańców, rezydentów i przedsiębiorców, uwzględniono te komentarze i uwagi, które pomogą jeszcze skuteczniej i sprawniej wdrożyć uchwałę w życie.

Ważnym, powtarzającym się wnioskiem, było umożliwienie mieszkańcom i przedsiębiorcom stałego dostępu do informacji i możliwości sprawdzania zapisów uchwały w praktyce. Idea utworzenia Parku Kulturowego Stare Miasto jako taka nie była odbierana jako kontrowersyjna. Przedstawiciele Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków podkreślali wielokrotnie, iż zapisy uchwały porządkują dotychczas stosowane praktyki i pozwalaną na ich egzekwowanie. W toku prac nad uchwałą dołożono wszelkich starań, by rzetelnie uzasadnić podjęte rozstrzygnięcia. Bazowano tu między innymi na zasadach wypracowanych przez BMKZ i Plastyka Miejskiego oraz doświadczeniach innych miast, które z powodzeniem wprowadziły u siebie formę ochrony zabytków jaką jest Park Kulturowy.

arsenał
meskalina

